

ಕವನಗಳು

ರಿಯಾಯಿತಿ : ಎನ್. ಕುಸುಮ

ಶೋಷಿತ ಗೆಳತಿಗೆ : ಮಹೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ

ಶಾಂತಿ, ಸಮಾನತೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಮುಂಟೆ

-ನೈರೋಬಿ ಸಮ್ಮೇಳನ

ಕೃಷಿ ದೇವತೆ ಗೌರಿ

-ಕೆ. ಗೌರಿ

ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಸೂತ್ರ ಹಿಡಿದ ದುಡಿಯುವ
ಮುಂಟೆ

-ಭಾರತಿ

ಕಲಾವಿನುರ್ಶೆ, ನಾಟಕ ಕುರಿತ ಟಿಪ್ಪಣಿ,
'ಸಂವಾದ', 'ಸ್ಪಂದನ', 'ನಿಮ್ಮಿಂದ', ಇತ್ಯಾದಿ

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 8, 1985

ಜಾಗೃತಿ ಮುಹೂರ್ತ

ಪ್ರಿಯಸಂಗಾತಿ

ನಮ್ಮ ಕಳೆದ ಮೂರು ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿರುವಿರಲ್ಲವೇ ? ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ನೀವು ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವದ್ದಾದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ನೀವು ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಚರ್ಚೆಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡಬಲ್ಲುದು. ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಆಯಾ ಲೇಖಕರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಮುಕ್ತ ಚರ್ಚೆಗೆ ಆಹ್ವಾನವಿದೆ.

ಕಳೆದೊಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸುದ್ದಿಯಾಗಿ, ಬಹುಶಃ ನೆನಪಿನಿಂದ ಮಾಸಿಹೋಗಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿರುವ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುಖವಾಡ ಹೊತ್ತು ಎರಡು ಬರ್ಬರ ಕೃತ್ಯಗಳು ಒಡ್ಡಿದ ಮುಖ್ಯ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಈಗ ಗೌಣವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಕಾಷಾಯ ವಸ್ತ್ರದ ಮುಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಕಾಮಕೇಳಿಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ, ಒಲಿಯದ ವಾರ್ವತಮ್ಮನನ್ನು ಮತ್ತು ಅವಳ ಗೆಳತಿ ಹಸನ್‌ಬಿಯನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ನಗ್ನಗೊಳಿಸಿದ ಕೊಪ್ಪಳದ ಮಹಂತನನ್ನು ಇನ್ನೂ ಲಾಕಪ್ಪಿಗೆ ಹಾಕದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ? ಈ ನಗ್ನ ದೌರ್ಜನ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಎದ್ದ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ದನಿಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನೂ ಕುಗ್ಗಿಸುವಂತೆ ಇರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೊಣೆ ಯಾರು ? ಅದರ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಕಾರ್ಯಗಳೆಷ್ಟು ? ರಾಕ್ಷಸೀ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಮಹಂತನ ಕೃತ್ಯ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹುಚ್ಚಾಟವಾಗಿರದೆ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಗೂಂಡಾಜನಗಳ ಪುಂಡ ಪೋಕರಿಗಳ ಅಲದಮರವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಈ ಮರದ ಬೇರು, ಬಿಳಿಲುಗಳು ಎಷ್ಟು ಬಲಿಷ್ಠವಾದುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಳೆದೊಂದು ತಿಂಗಳುಗಳಿಂದ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿವೆ. ಅಜ್ಞಾತವಾಸ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದ ಮಹಂತನಿಗೆ ಆರತಿ ಬೆಳಗಿ ಮಠಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಮ್ಮ ಮೂಢ ಜನರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಗಾಬರಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಹದು. ಕೆಲವು ರಾಜಕೀಯ ಧುರೀಣರ ಮೊಸಳೆ ಕಣ್ಣೀರು, ವಿಚಾರಣೆಯ ನಾಟಕ ಏನೇ ಇರಲಿ, ಇದು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿಯೂ ಬೃಹದಾಕಾರವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಚಳುವಳಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ತಿರುವನಂತಪುರದ ಭೀಮಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸುಲೇಖ ಬೀವಿಯ ಪ್ರಕರಣ ಧರ್ಮದ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾನೂನನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಜಮಾತ್‌ನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಬ್ಬರೂ ಎಂಟು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ ಹಾಗೂ ಅಜ್ಜಿಯೂ ಆಗಿರುವ ಸುಲೇಖ ಬೀವಿಯ ಮೇಲೆ ವೈಭಿಚಾರ ಮತ್ತು ಮದ್ಯಪಾನದ ಆರೋಪ ಹೊರಿಸಿ ತಲೆ ಬೋಳುಮಾಡುವ ಮತ್ತು ನೂರೊಂದು ಭಡಿ ಏಟುಗಳ ಶಿಕ್ಷೆ

ಸೌಂದರ್ಯ

‘ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆ’ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದ ಒಂದು ಫ್ಯಾಷನ್. ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾದ ದೈಹಿಕ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೊಡ್ಡುವುದು ಎಷ್ಟು ಸು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವಾದವಿವಾದಗಳಿದ್ದರೂ ಇಂದು ಬಹಳಷ್ಟು ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ, ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಆವಿರತವಾಗಿ ಸಾಗಿದೆ. ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಅಲಂಕಾರದ ವಸ್ತುವಾಗೇ ಕಂಡಿರುವ ನಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಯ ವಿಪ್ಲವಣೀಯಾಗಿರುವ ಈ ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಹಲವಾರು ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿವೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ‘ಸಂಗಾತಿ’ಯ ಓದುಗರನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ. ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಂಪಾದದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿ.

ಕಲೆ : ಚಂದ್ರನಾಥ್

ಪ್ರಸಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ : ಎನ್. ಶಾಂತಾ

ಚಂದಾ ವಿವರ

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ : 10 ರೂ.

ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ : 1-50 ರೂ.

Printed at ILA Printers, 153, 8th cross, Chamaraajpet, Bangalore-18 and published by Dr. G. Ramakrishna on behalf of Jagruthi Mahila Adhyayana Kendra, 221, IV Main, Vyalikaval, BANGALORE-3

Editor : N Gayathri

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ . . . .

ಸಂಪುಟ 1 ಸಂಚಿಕೆ 4

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ

ಎನ್. ಗಾಯತ್ರಿ, ಡಾ|| ಮಾರ್ಗರೆಟ್ ಬಿಸ್ಪಾಸ್,
ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, ಭಾರತಿ,
ಎಲ್. ಎನ್. ಶ್ಯಾಮಲಾದೇವಿ, ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ.

* ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ನೀವು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗೆ ವಂದನೆಗಳು. ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ನೀವು ಬರೆಯುವ ಟೀಕೆ, ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನೂ ದಯವಿಟ್ಟು ಬರೆಯಿರಿ. ಅನಾಮಧೇಯ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ನಾವು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಚಾರಪೂರ್ಣ ಲೇಖನ, ಕಥೆ, ಕವನಗಳನ್ನು ಸಂಗಾತಿಗಾಗಿ ಬರೆದು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಸಂವಾದಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗಿ.

* ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯು ಕೆಲವು ಚಂದಾದಾರರಿಗೆ ತಲುಪಿಲ್ಲವೆಂದು ದೂರು ಬಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪತ್ರ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿ ‘ಪ್ರಿಯಸಂಗಾತಿ’ ನಿಮಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ತಾರೀಖಿನೊಳಗೆ ತಲುಪದಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿ, ನಮಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಸಹಕರಿಸಿ. ಇದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು.

* ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯ ಹಲವಾರು ಪ್ರತಿಗಳು ವಿಳಾಸ ಬದಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಹಿಂತಿರುಗಿಬಂದಿವೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ವಿಳಾಸ ಬದಲಾದರೆ ಕೊಡಲೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿ.

* ‘ಪ್ರಿಯಸಂಗಾತಿ’ಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಯಸುವವರು ದಯವಿಟ್ಟು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಎಂ.ಬ./ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಮೂಲಕ ಕಳುಹಿಸಿ.

ಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ

ಜಾಗೃತಿ ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ
221, 4ನೇ ಮೇನ್, ವೈಯಾಳಿಕಾವಲ್,
ಬೆಂಗಳೂರು-560 003.

ಕವನ

ರಿಯಾಯಿತಿ

ಬೀದಿಗಳ, ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ
ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪುಟಪುಟಗಳಲಿ
ದಪ್ಪ ಅಕ್ಷರಗಳಲಿ ಬಾಜಬಜಂತ್ರಿ ;
ಪುಟಗಳ ತಿರುವಿದರೆ ರಿಯಾಯಿತಿಗಳ
ಸುರಿಮಳೆ, ಸೀರೆಗಳು, ಉಡುಪುಗಳು
ಬಳಕೆ ಸಾಮಾನುಗಳು, ಎಲ್ಲವೂ
ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದ ಮಾರಾಟ.

ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಏರುತ್ತಿತ್ತು ಶೇಕಡಾವಾರು
ಇಪ್ಪತ್ತರಿಂದ ನಲವತ್ತು, ಐವತ್ತು.....
ಕಾದು ನೋಡಬೇಕು
ಎಂದಿಗೆ ಬರುವುದೋ ನೂರು ಪರ್ಸೆಂಟ್

ಸಂಜೆ ಅಪ್ಪ ಬಂದು ಅಮ್ಮನ ಕೂಗಿ
ವರೋಪಚಾರದಲ್ಲೂ ರಿಯಾಯಿತಿಯಂತೆ
ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಬೇಡವಂತೆ
ಎಂದಾಗ,
ನನಗರಿವಿಲ್ಲದೇ ನುಡಿದಿದ್ದೆ
ಎಷ್ಟು ಪರ್ಸೆಂಟ್

-ಎನ್.ಕುಸುಮ

ಕೋಷಿತ ಗೆಳತಿಗೆ

ನೆಲೆನಿಂತ ಸಂಪ್ರದಾಯದ
ದಟ್ಟ ಕಪ್ಪು ಛಾಯೆಯ
ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಹಡೆದ ನಿನ್ನ ಒಡಲ ತುಂಬ
ನೋವಿನ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ ಮೊಳಗುತ್ತಿದೆ
ಲಿಂಗಭೇದ ನೀತಿಯ ಕುರುಡುಗಣ್ಣಿನ
ಸುತ್ತಾ ಬೆಳೆದ ಶ್ರೀಮಂತ ಸಮಾಜದ
ಬೆಡಗಿಗೆ ನಿನ್ನ ಚಿಂತೆ ಏರುತಿದೆ
ಮಣ್ಣು ತುಳಿದು
ಕರಾಳ ರಾತ್ರಿಗಳು ಕಂಗೆಡಿಸಿದ
ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ತುಂಬ ಸತ್ತ
ಬಯಕೆಗಳ ಉಸಿರಾಟ ಮುಗಿದಿಲ್ಲವಿನ್ನು
ಇಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮಿಸುವ ಅಮಾನವೀಯ
ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪಯಣ
ಮುಂದೂಡುತ್ತಿದೆ ದಾರಿ ಸಾಗದೆ
ಕೊರಡು ಕೊನರಲೇಬೇಕು
ಈ ಭುವಿಯ ಬೆಳಕಲ್ಲಿ
ನೋವು ಮೂರಿ
ಒಡಲಕಿಚ್ಚು ಹತ್ತಿ ಉರಿಯಲೇ ಬೇಕು
ನಿನ್ನ ಚೇತನದ ಹಾದಿ ಬೀದಿಯಲಿ

-ಮಹೇಂದ್ರಪ್ರಸಾದ

ಪ್ರಿಯಸಂಗಾತಿ/5

ವಿಧಿಸಿದರು. ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ ಸುಲೇಖ ಮತ್ತು ಅವಳ ಪತಿ ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ಜಮಾತ್‌ಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದರೂ ನೆತ್ತಿಗೇರಿದ ಜಮಾತ್‌ನ ಪಿತ್ತ ಇಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಜಮಾತ್ ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದದ್ದು ಈಗ ಎಲ್ಲಾ ಬಯಲಾಗಿರುವ ವಿಷಯ. ಖೋಮೀನಿ ಅವತಾರ ತಾಳಿರುವ ಈ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪುಂಡತನಕ್ಕೆ ಕೊನೆ ಎಂದು ?

‘ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆ’ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲಾಗದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದು ನಾವಿದ್ದೇವೆ. ವಿವಿಧ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಹೋಗಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿರಲಿ, ವಿವಿಧ ಮತ, ಧರ್ಮಗಳ ಮೂಢ ಕಂದಾಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಲುಗಿ ಬೇಯುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳೆಗೆ ಸಮಾನ ಸಿವಿಲ್‌ಕೋಡ್‌ನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಎಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯ ಸಮಗ್ರತೆಗೇ ಧಕ್ಕೆ ತರುವಂತಹ ವಿವಿಧ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನುಗಳು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವತ್ತ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಿಯರೂ ಇಂದು ಜರೂರಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೇ ಮುಗಿದ ನೈರೋಬಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವಮಹಿಳಾ ಸಮ್ಮೇಳನ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕುರಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸಾಧನೆಯ ಗತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ; ಇನ್ನೂ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ರೂಪರೇಷೆಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದೆ. ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ನಡೆಸಿದ ಚರ್ಚೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳು ನಿಲ್ಲುವಂತಹ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಉದಯ ಮತ್ತು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಭೀತಿಯಿಲ್ಲದ ಶಾಂತಿಯುತ ಜಗತ್ತಿನ ನಿರ್ಮಾಣದತ್ತ ಹೋರಾಡಲು ಮಹಿಳೆ ತನ್ನ ದೃಢವಾದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಇಡಬೇಕೆಂಬ ಇಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಬಹುಪಾಲು ಮಹಿಳೆಯರ ಆಶಯ ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವಾದದ್ದು. ಮಹಿಳೆಯರ ಗೃಹ ಕೃತ್ಯದ ಶ್ರಮವನ್ನು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ದುಡಿಮೆಯನ್ನಾಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಅತಿರೇಕದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟದಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸಹಿ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಹೊರಟಿರುವ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಗಾರರು ಗೃಹಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೂಲಿ ಕೊಡಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕದಿರಲಿ. ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಕೂಲಿಯ ಹಣ ಸಿಗುವುದಾದರೆ, ‘ಮಡದಿ’, ‘ತಾಯಿ’ಯರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲದಂತಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಕೊಡು-ಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಹಾರವಾಗಿಬಿಡುವ ಅಪಾಯವನ್ನು ಈ ಚರ್ಚೆ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಮೂಲಭೂತವಾದ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಇನ್ನೂ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿರುವ ಅಗಾಧವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಚಳುವಳಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು, ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಮರೆಮಾಚುವ ಕೃತ್ಯ ಇದಾಗುತ್ತದೆ. ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣುಗಳು ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಾಗಿ ಗೃಹಕೃತ್ಯವನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಹೊಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸೃಷ್ಟಿಯತ್ತ ಇಂದು ನಾವು ಮುನ್ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

—ಎನ್. ಗಾಯತ್ರಿ

ಶಾಂತಿ, ಸಮಾನತೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಮಹಿಳೆ

ನೈರೋಬಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಮಹಿಳಾ ಸಮ್ಮೇಳನ-ಬಹುಷಃ ಈಗ ಇದು ಅಪರಿಚಿತ ಶಬ್ದಗಳೇನಲ್ಲ. ಕೀನ್ಯಾದ ರಾಜಧಾನಿ ನೈರೋಬಿಗೆ 152 ದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದ ಸುಮಾರು 18 ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಬಿಂಬಿಸುವ ಉಡುಪುಗಳಿಂದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ವಿಭಿನ್ನ ರಾಜಕೀಯ ತತ್ವಗಳಿಂದ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ತೋರಿದ್ದರು.

ಮಹಿಳಾ ದಶಕದ ಪ್ರಗತಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರೂಪಣೆಯ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಆಶ್ರಯದ ಈ ಮಹಿಳಾ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೇ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ (ಎನ್. ಜಿ. ಓ.) ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಂದ ಬಂದ ಸುಮಾರು 20,000 ಜನ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಒಂದು ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಹೇಳುವಂತೆ "ಈ ಮಹಿಳೆಯರು

ನೈರೋಬಿ ಸಮ್ಮೇಳನ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾರಂಭ ಅಥವಾ ನೈರೋಬಿಯ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಿಡಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ತಾವು ಸೇರಿದ್ದ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಚರ್ಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ, ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಸಮುದಾಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದರು.

ಸಿದರು." ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕ, ಇಸ್ರೇಲ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸಭಾತ್ಯಾಗ, ಬಿರುಸಿನ ಚರ್ಚೆ ನಂತರ, ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ನೈರೋಬಿ ಸಮ್ಮೇಳನವು 'ಮಹಿಳೆಯ ಮುನ್ನಡೆಗೆ' ಎಂಬ ನೀತಿ ನಕಾಶೆ (ಬ್ಲಾಪ್ರಿಂಟ್)ಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿತು.

ಅಂತಿಮ ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿ ಯೆಹೂದ್ಯವಾದವು ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಎಂಬ ಅಂಶ ಇರಬೇಕೆಂದು ಪೂರ್ವ ಯೂರೋಪ್ ಮತ್ತು ಮೂರನೇ ವಿಶ್ವದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದಿದ್ದರಿಂದ ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ಒಡಕನ್ನು ಕೊನೆಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ "ವರ್ಣಭೇದ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ತಾರತಮ್ಯ" ಎಂಬುವುದನ್ನು ಸೇರಿಸಲು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಒಪ್ಪಿದರು.

ಮುಖ್ಯ ದಾಖಲೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ 'ಮುನ್ನೂಟದ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳು' ವನ್ನು ಒಮ್ಮತದಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ಯಾಲೆಸ್ಟೀನ್ ಮಹಿಳೆಯರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕುರಿತ ಉಲ್ಲೇಖಕ್ಕೆ ಅಮೆರಿಕ, ಇಸ್ರೇಲ್, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಮತಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದವು. ಅಂತೆಯೇ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ ವಿರುದ್ಧ ಮಿಲಿಟರಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ದಿಗ್ಬಂಧನ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಅಮೆರಿಕ ನಿಯೋಗ ತನ್ನ ಅಸಮ್ಮತಿ ಸೂಚಿಸಿತು.

ಸಮಾವೇಶದ ಅಂತಿಮ ದಾಖಲೆಯ ವಿವರ ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಯಗಳು ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊರ

ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಸೋತಿದ್ದೇನೆ. ಅಮೆರಿಕದ ನೀತಿಗಳಿಗೆ ನಾನು ಹೊಣೆ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡಲಿ ?”

* * *

ಫೆಮಿನಿಸಂ ಕುರಿತ ವಿಚಾರ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಚಂದ್ರಲೇಖ “ಫೆಮಿನಿಸಂ ಅನ್ನು ನಾವು ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಇದೇ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪರಮಾತನಾಡು ತ್ರೇನ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮೌರಿನ್ ರೇಗನ್, ಇಮೆಲಾ ಮಾರ್ಕಸ್ ಅವರಂಥವರಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಇರಬೇಕು”

* * *

ಒಂದು ಪ್ರತಿನಿಧಿಯ ಮಾತು : “ನಿಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವವರು ಯಾರನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? ತಮ್ಮ ದೇಶದ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೇ? ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೇ? ಅಲ್ಲಿ ಮೌರಿನ್ ರೇಗನ್, ಮಾರ್ಗರೆಟ್ ಪಪಾನ್‌ಡ್ರಿಯೊ, ಸ್ಕಿತಾ ಪಾಟೀಲ್ (ವೈಜಯಂತಿ ಮಾಲಾ ಅವರನ್ನೂ ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗಿತ್ತು, ಅವರು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು).....ನಿಜ, ಇವರೆಲ್ಲ ಜನಪ್ರಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೇ....ಆದರೆ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮುಖ್ಯ”.

* * *

ರಾಜಕೀಯ ಚರ್ಚೆ ಬೇಡ ಎಂದು ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಹೇಳಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮಾರ್ಗರೆಟ್ ಪಪಾನ್‌ಡ್ರಿಯೊ ಹೇಳಿದರು : “ಸಮಾನ ದುಡಿಮೆಗೆ ಸಮಾನ ವೇತನ-ಈ ಹೋರಾಟ ರಾಜಕೀಯವಲ್ಲವೆ? ನಿರಾಶ್ರಿತ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಆಫ್ರಿಕಾ ಮಹಿಳೆಯರು ವರ್ಣಭೇದ ನೀತಿ ಹಿಂಸೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವುದು ರಾಜಕೀಯವಲ್ಲವೆ ?”

* * *

ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ದುಡಿಯುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಪರಿಶ್ರಮ ಗುರುತಿಸಬೇಕೆಂದು ಅನೇಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟರು. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಇನ್ನಷ್ಟು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ “ಒಮ್ಮೆ ಮಹಿಳೆ ಕೆಲಸ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಿಂತು ಹೋಗುತ್ತದೆ”. ಎಂದರು. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು “ಅವಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ವೇತನ ಕೊಡಬೇಕು. ಗಂಡನಲ್ಲ, ಸರ್ಕಾರ!” ಎಂದು ವಾದಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಭಾರತದ ದೇವಕಿ ಜೈನ್ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ್ದು ಹೀಗೆ : “ಇದು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಬಡ ಮಹಿಳೆ ಒಂದು ಬಿಂದಿಗೆ ನೀರು ತರಲು ಆರು ಗಂಟೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕೆಂದುಕೊಳ್ಳಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಳಿಗೆ ಎರಡೇ ಗಂಟೆ ಸಾಕಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಉಳಿದ ಸಮಯವನ್ನು ಅವಳು ಹೆಚ್ಚು ಕೂಲಿ ಪಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ವೇತನ ಸಹಿತ ಮತ್ತು ರಹಿತ ದುಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮಗೆ ಈಗ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಮನೆಗೆಲಸವನ್ನು ಹಗುರ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನ, ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಾಗುವಂತಹ ಹಾಗೂ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆ ಬಂಡವಾಳವಾಗುವಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.” ಮನೆ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ದುಡಿಮೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಬಹಳ ಜನ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡರು.

* * *

ಮಹಿಳೆಗೆ ಸಮಾನತೆ ಬೇಕೆ ? ನೊದಲು ಅವರು ಆರ್ಥಿಕ ಶೋಷಣೆ, ಮಿಲಿಟರಿ ಆಲ್ಪಕೆ ಮತ್ತು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಜಮಾವಣೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸಬೇಕೆಂದವರು ಹತ್ಯೆಗೀಡಾದ ಚಿಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಲಂಡೆ ಅವರ ಪತ್ನಿ.

* ವಿವಿಧ ವರದಿಗಳ ಆಧಾರಿತ

○

ಕೃಷಿ ದೇವತೆ ಗೌರಿ

● ಕೆ. ಗೌರಿ

ಲೆಗಸ್ಯ- ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಹಿಂದೂಗಳಿಗೆ ಹಬ್ಬಗಳ ಸರಮಾಲೆಯೇ ಆರಂಭ. ಅವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬ ಗೌರಿ ಗಣೇಶ. ಹಬ್ಬ ಆರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಿಗೂ ಮುಂಚೆಯೇ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಜಾಹಿರಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟಿ, ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ಪರಿಕರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಿಯಾಯಿತಿಯ ಮಾರಾಟ ಆರಂಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬೀದಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲೂ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಗಣೇಶ-ಗೌರಿಯರ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಮಾರಾಟ ಆರಂಭವಾಗಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬದ ವಾತಾವರಣ ತುಂಬಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮೀಯರಿಗೂ ಈ ಹಬ್ಬದ ಪರಿಚಯವು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗೌರಿವ್ರತ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದ ಹಬ್ಬ. ಮಂಗಳ ಗೌರಿ, ತದಿಗೆ ಗೌರಿ ಎಂದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗೌರಿ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ರೂಢಿಯಿದ್ದರೂ ಈ ಭಾದ್ರಪದ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸ್ವರ್ಣಗೌರಿವ್ರತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಆಚರಿಸುವಂತಹುದು. ಗೌರಿಯನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಪೂಜಿಸುವ ವ್ರತದ ಆಚರಣೆಯು ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಗೌರಿ ಕೂಡಿಸುವವರ ಮನೆಗೇ ಹೋಗಿ ಪೂಜಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಹೆಚ್ಚು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಅಷ್ಟೊಂದು ನೇಮದಿಂದ ಆಚರಿಸುವುದು ಕಂಡು ಬರದಿದ್ದರೂ ಅರಿಸಿನದ ಗೌರಿಯನ್ನೂ, ಮಣ್ಣಿನ ಗೌರಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಗೌರಿ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಘಿಕ ಜೀವನದ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಒಟ್ಟು ಹಬ್ಬಗೇ ಸೇರಿದಂತೆ ಒಂದು ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಗೌರಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಹೆಂಗಳೆಯರು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಗೌರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಭಾದ್ರಪದ ಮಾಸದ ತದಿಗೆಯಂದು ನಡೆಯುವ ಈ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಎರಡು ದಿನಗಳ ಮುಂಚೆಯೇ ಸಡಗರ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ತಲೆಗೆ ನೀರಿರೆದುಕೊಳ್ಳುವ, ಬಳೆತೊಡುವ ಸಂಭ್ರಮ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದ ಮೊದಲ ವರ್ಷದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳಿಗಂತೂ ಈ ಹಬ್ಬ ವಿಶೇಷ. ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳಿಗೂ ನೂಲಿನ ದಾರದಿಂದ ಗೆಜ್ಜೆ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಗೌರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ ನಂತರ ಈ ದಾರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಮುಂದಿನ ಹಬ್ಬದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ದಾರವನ್ನು ತೆಗೆದು ನದಿಯಲ್ಲಿ, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಪೂಜೆಯ ನಂತರ ಸುಮಂಗಲಿಯರು ಗೌರಿ ಬಾಗಿಲ ಎಂದು ಮಾರದ ಬಾಗಿಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನವ ಧಾನ್ಯಗಳು, ಸುಮಂಗಲಿಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತಹ ಕುಂಕುಮ, ಅರಿಸಿನ, ಕನ್ನಡಿ, ಬಾಚಣೆಕೆ, ಕುಪ್ಪುಸದ ಕಣ-ಮುಂತಾದವು ಇರುತ್ತವೆ. ಪೂಜೆಯ ನಂತರ ಗೌರಿಯನ್ನು ನಂತರ ಕೂಡಿಸುವ ಗಣಪತಿಯೊಂದಿಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜಿಸುವುದು ರೂಢಿ. ಗೌರಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯ ದೇಶದ ಹಲವಾರು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಇದೆಯಾದರೂ ಅದರ ಆಚರಣೆಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಈ ಆಚರಣೆಯ ಉಲ್ಲೇಖದ ಉದ್ದೇಶ ಇಷ್ಟು. ಈ ಆಚರಣೆಯು ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವೆಂತೂ ಅಲ್ಲ. ಇದರ ಮೂಲವನ್ನು ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಇದು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವಂತಹ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದ್ದು ಮೂಲತಃ ಕೃಷಿಯ ಜನಕರಾದ ಹೆಂಗಸರಿಗೇ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದೂ ಆಗಿರುವುದು ಅಕ್ಷರ್ಯದ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ಇದರ ಜಾನಪದ ಮೂಲವನ್ನು ಹುಡುಕಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಗೌರಿ ನಮ್ಮ ಪೌರಾಣಿಕ ಗೌರಿಯ

ಬಂದಿಲ್ಲ. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಅದು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಪ್ರಸಾರ ವಾದಿತು. ಆದರೆ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಿಳಾ ದಶಕ ಕುರಿತ ನಿತ್ಯೀಯ ಸಮಿತಿಯು ತನ್ನ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಮಾನತೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ವರದಿಯೊಂದನ್ನು ಸಮ್ಮೇಳನ ದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿತು.

1970 ರ ದಶಕದ ಕೊನೆಯಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿರುವ ಆಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮೇಲೆ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆ ದೇಶಗಳ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ, ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ ಎಂದು ವರದಿ ತಿಳಿಸಿದೆ.

ಈ ದಶಕದ ಗೊತ್ತುಗುರಿಗಳು ಫಲಪ್ರದವಾಗಲು ಇರುವ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳನ್ನು ನಿನಾರಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಕೆಲವು ಸ್ಪಷ್ಟ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸ ಲಾಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುಂಠಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ನೇರ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾದಾಗ, ಮಹಿಳೆಯರ ಕೆಳ ಮಟ್ಟದ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಅನಕ್ಷರತೆ, ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ, ಆರ್ಥಿಕ ರಂಗಕ್ಕೆ ಅವರ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸದಿರುವುದು ಇವೇ ಮುಂತಾದವುಗಳ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ; ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವ ವರದಿಯು, ವಿಶ್ವದ ದುಡಿಮೆ ರಂಗಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೊಡುಗೆ ಶೇಕಡ 35 ರಷ್ಟು. ಆರ್ಥಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗುವ ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷಪಾತ ಅಥವಾ ಶೋಷಣೆ ತಡೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಆಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಿರ್ಧಾರ ನಿರೂಪಣೆ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಆಂತರಿಕ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಶಾಂತಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ

ಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅವರ ಪಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕು ಎಂದು ವರದಿ ತಿಳಿಸಿದೆ.

ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಆಫ್ರಿಕಾ ಮಹಿಳೆಯರದೇ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರ. "ವರ್ಣಭೇದ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಫ್ರಿಕಾ ಮಹಿಳೆ ಎಂಬುವುದಕ್ಕೆ ಎಂಥ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ವಿವರಿಸಬೇಕೋ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪದಗಳೇ ಇಲ್ಲ" ಎಂದು ಆಫ್ರಿಕಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಿಯೋಗದ ನಾಯಕಿ ಜುಟ್ಟುನಡ್ ರಾಪ್ ಉದ್ಗರಿಸಿ, ಆಫ್ರಿಕಾ ಜನರ ಹೆಸರಿನ ರೋಗ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದರು.

ನಿಕಾರಗುವ, ವಿಯೆಟ್ನಾಂ, ಸ್ವಾಪೊ, ಚಿಲಿ, ಇರಾನ್, ಪ್ಯಾಲೆಸ್ಟೀನ್ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡವರೆಲ್ಲ "ಬಂದೂ ಕಿಗೆ ಎದೆಕೊಟ್ಟವರು ಅವರು." ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅನೇಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಯರ ಸಮಸ್ಯೆ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಆಯೋಗಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸ ಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಡೀ ದೇಶದ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದ್ದಾಗ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಅಪ್ರಸ್ತುತ-ಹಲವರ ವಾದ.

ಮೂರನೇ ವಿಶ್ವದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಅಮೆರಿಕದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ: "ನಿಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ವಿದೇಶಿ ನೀತಿಗಳನ್ನೇಕೆ ನೀವು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಬಾರದು? ನಿಮ್ಮ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುವ ರೀತಿಯನ್ನೇಕೆ ನೀವು ವಿರೋಧಿಸಬಾರದು?"

ಅಮೆರಿಕದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ಪ್ರತಿನಿಧಿಯ ಉದ್ಗಾರ: "ನನ್ನ ಬಳಿ ಮಾತನಾಡಲು ಯಾರಿಗೂ ಇಷ್ಟವೇ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರಯಸಂಗಾತಿ/7

ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಸೂತ್ರ ಹಿಡಿದ ದುಡಿಯುವ ಮಹಿಳೆ

● ಭಾರತಿ

“ದುಡಿಯುವ ರಂಗ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಂದಿನಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿ ವರೆಗೆ ಮಹಿಳೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೇ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ‘ಹೇಗಾದರೂತನ್ನ ಕೆಲಸ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳು

ಅಪಾರವಾದ ಅರಣ್ಯನಾಶದಿಂದ ಭಾರತದ ಮಹಿಳೆ ಸೌದೆಗಾಗಿ ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಪ್ರತಿವರ್ಷ 1400 ಕಿಲೋವಾಟರ್ ದೂರದಷ್ಟು ನಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ತಂದ ಸೌದೆಯನ್ನು ವಿಪರೀತ ಹೊಗೆಯ ಮತ್ತು ಅಶಕ್ತ ಒಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮರದಹೊಗೆ ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ಅಶಾಯಿ ಎಷ್ಟು ಗೊತ್ತೆ? ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಕೇಂದ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಮೂರು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಅಂಥ ಹೊಗೆ ಕುಡಿಯುವುದೂ 200 ಸಿಗರೇಟ್ ಸೇಡುವುದೂ ಒಂದೇ.

ಮಹಿಳೆಯರು ದಿನನಿತ್ಯದ ಕುಟುಂಬದ ಆಗತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಪರಿಸರದಿಂದ ಸೌದೆ, ಮೇವು ಮತ್ತು ನೀರು ತರುತ್ತಾರೆ. ಅದುದರಿಂದ ನೀರು ಅಭಾವ, ನೀರು ಮಾಲಿನ್ಯ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯನಾಶದ ಪರಿಣಾಮವೆಂದರೆ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು; ಇದು ಈ ಯುವ ಅಥವಾ ವೃದ್ಧ ಮಹಿಳೆ ಅಥವಾ ಗರ್ಭಿಣಿಯರಿಗೆ ಶನಿವಾರ ಭಾಸುವಾರ ಎನ್ನದೆ ದಿನಕ್ಕೆ 16ಗಂಟೆ ಕೆಲಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕೇಂದ್ರದ ವರದಿ ತಿಳಿಸಿದೆ.

ಜೀಕೆಂಬ’ ಹಂಬಲದಿಂದ ಅವಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಬದುಕಲೆತ್ತಿ ಸುತ್ತಾಳೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜೀ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ- ತಂದೆ ಅಥವಾ ಗಂಡನ ಮನೋಗತಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ವೃತ್ತಿ

ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು; ಮನೆ ಕೆಲಸ (ಶಿಶು ಪಾಲನೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ) ಮತ್ತು ಕಚೇರಿ ಕೆಲಸದ ಎರಡು ತುದಿ ಹಿಡಿದು ಸಮತೋಲನ ಮಾಡುವ ಯತ್ನ....ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಸೂತ್ರ, ಅವಳ ಶಬ್ದಕೋಶದಲ್ಲಿ-ಹೊಂದಾಣಿಕೆ.”

ಸಂಶೋಧಕಿಯೊಬ್ಬರ ಈ ಮಾತುಗಳು ಸಂಘಟಿತ ಮತ್ತು ಅಸಂಘಟಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯ. ಇದೇ ಕೊನೆ ಮಾತೆಂದು ಹೇಳಲಾಗದು; ಆದರೆ ದುಡಿಯುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುವ ಮಹಿಳೆಯ ‘ಹೊಂದಾಣಿಕೆ’ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂಥಹುದಲ್ಲ.

ಭಾರತದ ದುಡಿಯುವ ರಂಗವನ್ನು ಮಹಿಳೆಯಾವಾಗ ಹೇಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ. ಬೀಜ ಬಿತ್ತುವುದು, ಕಳೆ ಕೀಳುವುದು, ನೀರು ಹಾಕುವುದು, ಕೊಯ್ಲು, ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ, ಕೋಳಿ ಸಾಗಣೆಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಗಂಡಸರ ಜೊತೆ ದುಡಿಯಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಮನೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಾದ ಬೀಡಿ ಕಟ್ಟುವುದು, ಹೆಗ್ಗ ಹೊಸೆಯುವುದು, ಮಡಕೆ ಮಾಡುವುದು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೂ ಕೈ ಹಚ್ಚಿದಳು. ಇವುಗಳ ಜತೆಗೆ ಮನೆ ಕೆಲಸ. ಹೀಗಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯ ದ್ವಿಮುಖ ದುಡಿನೆಯ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಕಾಲಸೂಚಿ ಇಲ್ಲ.

ದುಡಿಯುವ ರಂಗದ ಒಟ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದ್ದರೂ, ಮಹಿಳೆಯರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕಳೆದ ಕೆಲವು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರಮಾಣ ಏರಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಯರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ದುಡಿಯುವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರಮಾಣವು 1961ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 28 ಇದ್ದದ್ದು 1981 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 14 ಆಗಿದೆ! ಅದರಲ್ಲೂ ದುಡಿಯುವ

ಪರಿ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲ. ಅವಳು ಶಿವನ ಮಡದಿಯೂ ಅಲ್ಲ; ಗಣಪತಿಯ ತಾಯಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಗೌರಿಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಒಂದು ಸೊಪ್ಪಿನ (ಗಿಡಗಳ) ಕಂತೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅರಿಸಿದ ಪುಡಿಯಿಂದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ರಂಗೋಲಿ ಬರೆದು ಅದರ ಮೇಲೆ ಈ ಗಿಡಗಳ ಕಂತೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಲೆಂದು ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಗೌರಿಯನ್ನು (ಗಿಡಗಳ ಕಂತೆ) ಪ್ರತಿ ಮನೆಗೂ ಕೊಂಡುಹೋಗಿ, 'ಗೌರಿ ಗೌರಿ ಏನೇನು ಕಂಡೆ? ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. 'ಸಂಪತ್ತು, ಸಮೃದ್ಧಿ ಕಂಡೆ' ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ನಾಟಕೀಯವಾಗಿಸಲು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿರುವ ರಂಗೋಲಿಯಲ್ಲೇ ಗೌರಿಯ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ತಿಂಡಿಯನ್ನು ಗೌರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಜೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯರೆಲ್ಲಾ ಹಾಡುತ್ತಾ, ನರ್ತಿಸುತ್ತಾ ಸಂಭ್ರಮ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿವಾಹಿತ ಮಹಿಳೆಯೂ ಹದಿನಾರು ಸುತ್ತಿನ ನೂಲಿನ ದಾರವನ್ನು ಅರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿ ಗೌರಿಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿ ನಂತರ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾರವಾಗಿ ಧರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮುಂದಿನ ಬಿತ್ತನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಎಲ್ಲ ವಿಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನದಿಯಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪೂಜಿಸಿದ ಗೌರಿಯನ್ನು ನದಿಯಲ್ಲೋ, ಕೆರೆಯಲ್ಲೋ ವಿಸರ್ಜಿಸಿ, ಆ ನದೀತಟದ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಮನೆಗೆ ತಂದು ಮನೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತ, ತೋಟದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಎರಚುತ್ತಾರೆ. ಆ ಗೌರಿಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಲು ಅದನ್ನು ಮಹಿಳೆಯೇ ಒಯ್ಯಬೇಕು.

ಈ ಆಚರಣೆಗಳಿಗಿಂತ ಈ ವ್ರತಗಳ ನಂತರ ಓದುವ ವ್ರತದ ಕಥೆಯು ನಿರೂಪಿಸುವ ಅರ್ಥ ಹೆಚ್ಚು ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಗೌರಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ ತರುವಾಯ ಹೇಳುವ ವ್ರತಕಥೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶ, 'ಸಮಸ್ತವಾದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಂತೋಷ ಚಿತ್ತರಾಗಿ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ನ್ಯೂನತೆಯೂ ಇಲ್ಲದ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ನೆರವಾಗುವಂತಹ ವ್ರತ'ವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಈ ವ್ರತ ಮಾಡಿದ ವಿಮಲಾಪುರಿಯ ರಾಜ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಆರಸನ

ಕಥೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಣಗೌರಿ ವ್ರತ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಸ್ಸರಿಯರಿಂದ ದೋರಬಂಧನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ತನ್ನಿಬ್ಬರು ಮಡದಿಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವ್ರತ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದಾಗ, ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿ ತಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಆ ದಾರವನ್ನು ಒಣಗಿದ ಗಿಡದ ಮೇಲೆ ಎಸೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಒಣಗಿದ ಗಿಡ ಈ ದಾರದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಜಿಗುರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಹಿಮೆ ಕಂಡು ಕಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿ ವ್ರತ ಮಾಡಿ ರಾಜನ ಕೈಗೆ ಪಾತ್ರಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.

ಜಾನಪದ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ವ್ರತ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ದಾರಿದ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಗೆಟ್ಟವನು ಬಡತನದ ಬೇಗೆ ತಾಳಲಾರದೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಸಾಯಲು ನದಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಒಬ್ಬ ಹಿರಿಯ ಮುತ್ತೈದೆ ತಕ್ಷಣ ಅವತರಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಆ ವೃದ್ಧಿಯ ಜೊತೆಯೊಂದಿಗೆ ಅವನಿಗೆ ಸಂಪತ್ತು, ಸಮೃದ್ಧಿ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಅವಳು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗ ಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗ, ಆ ಮನುಷ್ಯ ಅವಳಿಗೆ ನದಿ ತಟದ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಸುಖ ಸಮೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲೂ ಚೆಲ್ಲಲು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಭಾದ್ರಪದ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಬಹುಶಃ ನದೀ ಬಯಲುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದಾಗಿ ಬಂದ ಈ ಆಚರಣೆ, ನಂತರದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗೊಂಡು ಇಂದು ತನ್ನ ಮೂಲಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪೌರಾಣಿಕ ಜೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೇವಿಯ ಆರಾಧನೆಯಾಗಿ ಉಳಿದುಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಕೃಷಿಯ ಸಂಶೋಧಕಳು ಹೆಣ್ಣು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಈ ವ್ರತದ ಆಚರಣೆಯು ನಾಗರಿಕತೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂದಿಗೂ ಈ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಮಂದಿಗೆ ಈ ಆಚರಣೆ ಧ್ವನಿಸುವ ಮೂಲ ತತ್ವ ಗೊತ್ತೇ?

○

ಇಂದು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮಹಿಳೆ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ ತೋರಿಸುವುದು. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಹೈದ್ರೋಸರ್ಜನ್ ವೃತ್ತಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಯಾರೂ ಸ್ವಾಗತ ಕೋರಲಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳಾ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಿಗಳನ್ನು ಪಾರ್ಟ್ನರ್ ಆಗಿ ಪಡೆಯಲು ಅನೇಕರು ಹಿಂದೇಟು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳಿಗೆ ಸವಾಲಿನ ಕೆಲಸ ನೀಡಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ವರದಿಗಳಿಗಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಅಥವಾ

ಅಂಥ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇದೆ. ಅವರು ಖಂಡಿತಾ ಪುರುಷ ರಿಗಿಂತ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಾರರು. ಫೈಲುಗಳು ಅವರ ಮೇಜಿನಿಂದ ಬೇಗ ಸರಿಯುತ್ತವೆ ಎಂದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಯೊಂದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ 'ಮಹಿಳಾ ಬಾಸ್'ಗಳನ್ನು ಪುರುಷರು ಇನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

ದುಡುಮೆ ಕೂಲಿ- ವಜಾ

ಅಸಂಘಟಿತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವೇತನ ತಾರತಮ್ಯ ಇದೆ. ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ

ಕೆಲವು ವಿಧವಾದ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮಹಿಳೆಯರು ಅರ್ಹರೇ ?

ಸುಳ್ಳು, ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಆರೋಗ್ಯತಜ್ಞರು. ಅದು ಜನರ ಭಾವನೆಯಷ್ಟೆ. ಅದು ಅಧಾರರಹಿತ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಅವರು.....

ಯಾವುದಾದರೊಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ವಾದದಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಲ್ಲ ಎಂದು ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಜಿನಿವಾದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ತಜ್ಞರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.

ಇಂಥದೊಂದು ಸಮ್ಮೇಳನ ಇದೇ ಪ್ರಥಮ.

ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ನಡುವಣ ಶಾರೀರಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಉದ್ಯೋಗ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಬಾರದು. ಅದರ ಬದಲು, ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳೆಯರು ದುಡಿಯುವ ರಂಗಕ್ಕೆ ಬೃಂದಾಗ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಯಂತ್ರವಿನ್ಯಾಸ ರೂಪಿಸಬೇಕು. ದುಡುಮೆ ಸ್ಥಳದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಮಹಿಳೆಯ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವಂತಿರ ಬೇಕು ಎಂದು ತಜ್ಞರು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದರು.

ರಾಸಾಯನಿಕ, ಅನಿಲ, ಸೀಸ, ಕೀಟನಾಶಕಗಳಂಥವು ಮಹಿಳೆ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರದಂತೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗರ್ಭಿಣಿ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಮಗು ಇರುವಂಥ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಕ್ಷಣೆ ಅಗತ್ಯ. ಅಲ್ಲದೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಈಗ "ಪುರುಷರ ಕೆಲಸ ಕ್ಷೇತ್ರ"ದತ್ತ ದಾಪುಗಾಲು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಎದುರಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಲು ಇದು ಸಕಾಲ ಎಂದೂ ತಜ್ಞರು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದರು.

ಪುಟವಿನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದು ತೀರ ಕಡಿಮೆ. ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ ಮಹಿಳಾ ಮ್ಯಾನೇಜರು ಗಳಿದ್ದಾರೆ ?

ಆದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು, ಸಮರ್ಥರು ಮತ್ತು ನಿಷ್ಠರು ಎಂದು ಮೇಲಧಿಕಾರಿ ಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ

ದುಡಿಯುವವರು ಕಡಿಮೆ ಕೂಲಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. "ನನ್ನ ಗಂಡನಿಗಿಂತ ನನಗೆ ಕಡಿಮೆ ಕೂಲಿ ಏಕೆಂದು ತಿಳಿಯದು. ಅದನ್ನು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ", ಎಂದು ಕೂಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆ ಹೇಳಿದ್ದಳು. ಕೃಷಿ ಇರಬಹುದು, ಕಾರ್ಖಾನೆ ಇರಬಹುದು, ಕೆಲಸದಿಂದ ವಜಾ ಆಗುವವರು ಮೊದಲು ಮಹಿಳೆಯರೇ. ತರಬೇತಿ

ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 90 ರಷ್ಟು ಮಂದಿ ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ; ಹಾಗೂ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಕೂಲಿ ಪಡೆಯುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಭಾಗವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವುದು ಇನ್ನೂ ಮರೀಚಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟು ದುಡಿಯುವ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡ 17.35 (1971 ರ ಜನಗಣತಿ). ಆದರೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ವಿಧಾನದ ಮೇಲೆ ಇದು ಅವಲಂಬಿತ

ಇರಾನ್ ಮಹಿಳೆಯರ ದುಸ್ಥಿತಿ ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ. ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್‌ನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು 'ಕ್ರಾಂತಿ'ಗೆ ಮುನ್ನ ಇದ್ದ ಶೇಕಡ 7 ರಷ್ಟು ದುಡಿಯುವ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನೂ ಮನೆಗೋಡಿಸುವ ಸತತತತ್ವ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಅರ್ಥವೇತನ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಉದ್ಯೋಗ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಾಕು ಎಂಬ ಕಾನೂನನ್ನೂ ಸಂಸತ್ತು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ.

ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ನೋಡುವ ರೀತಿ ಇನ್ನೂ ಅಮಾನವೀಯ. ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ತಲೆಮುಸುಕು ಜಾರಿದರೆ ಮಹಿಳೆ ಅನುಭವಿಸುವ ಅಪಮಾನ ಅಪಾರ. ಪುರುಷರ ಜತೆ ಜತೆಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಮುಂದೆ ಇದ್ದರೆ 'ಮುಸ್ಲಿಂ ಪುರುಷರ' ಮನಸ್ಸು ಹಾದಿ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಆಡಳಿತಗಾರರ ವಾದ. ಬೊಮಿನಿ ಆಡಳಿತ ವೈಖರಿ ಯಾವ ಮಟ್ಟ ಮುಟ್ಟಿದೆ ಎಂದರೆ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಅವಳ 'ಮಾತೃತ್ವ' ಕ್ಕಾಗಿ ದಂಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥ ಮಹಿಳೆ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದರೆ ಹೆರಿಗೆ ರಜೆ ಇರಲಿ, ಅವರಿಗೆ ಗೇಟ್‌ಪಾಸ್‌ಕೊಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ! ಆದರೂ ಎಂದಿನಂತೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಹೋರಾಟ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ.

ವಾಗಿದೆ. ಸಾರಿಗೆ ದಾಸ್ತಾನು, ಸಂಪರ್ಕದಂಥವುಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 2.27 ಆಗಿದ್ದರೆ ಗೃಹಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇಕಡ 20.31 ರಷ್ಟು. ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು. ಆದುದರಿಂದ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಗಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ. ಗಣಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ

1961 ರಲ್ಲಿ 16% ಇದ್ದ ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆ 1978 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 11 ಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಿತು. ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅದೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 11 ಮತ್ತು 10 ಇತ್ತು. ಆಫ್ರಿಕ, ಅಲ್ಪ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಇನ್ನೂ ಕಡಿಮೆ. ಒಟ್ಟು ಆಡಳಿತ, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಮತ್ತು ಮಾನೇಜರ್ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡ 2.49 ಮಾತ್ರ.

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಂತೆ ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ ಶಿಕ್ಷಣ. ಅಕ್ಷರಸ್ಥ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅವರ ಪ್ರವೇಶ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. 1981 ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ಗ್ರಾಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 88.23 ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 56.57 ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಮತ್ತು ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆ ಇದ್ದ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 1.47 ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 25.84.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಲ್ಲೂ ಮಹಿಳೆ ದುಡಿದ ರಂಗ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ನರ್ಸಿಂಗ್, ಶಿಕ್ಷಣದಂಥ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಿನ್ಯಾಸ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್, ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪದಂಥ ರಂಗದಲ್ಲೂ ಹೆಜ್ಜೆ ಉರಿದ್ದಾಳೆ. ಆದರೆ ಮಧ್ಯ ಮರ್ಗದ ಇಂಥ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳೆಷ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ, ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಆಡ್ಡಗಳೇನು ಎನ್ನುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯ.

ಕೆಲವು ಮಾಲೀಕರು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಾಸಗಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಕಂಪನಿಗೆ ಗ್ಲಾಮರ್ ನೀಡಲೆಂದೇ ಕೆಲಸ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಸೈನೊ, ಟೆರಿಫೋನ್ ಆಪರೇಟರ್, ರಿಸೆಪ್ಷನಿಸ್ಟ್, ಅಥವಾ ಹೌಸ್‌ಕೀಪರ್. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಪುರುಷರ 'ಲೈಂಗಿಕ' ವರ್ತನೆಯನ್ನೂ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಟೆರಿಫೋನ್ ಆಪರೇಟರುಗಳಿಗೆ 'ಅಶ್ಲೀಲ' ಫೋನುಗಳು ಬರುವುದು, ಕಚೇರಿ ನಂತರವೂ 'ಸೇನೆ' ಸಲ್ಲಿಸು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು, 'ಕೆಲಸ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗು' ಎಂದು ಹೇಳುವ ವಿಚಾರಗಳು

ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ ಪೀಡಿತ

ನಿಮ್ಮ ಸಂವಾದ ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ 'ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಕೇ?' ಎಂಬ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಗಮನ ಸೆಳೆದದ್ದು ಎರಡು ವೈಪರೀತ್ಯದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು. "ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿ ಲೇಖಕಿಯರ ಬೌದ್ಧಿಕ ಮಟ್ಟ ಲೇಖಕರ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ" ಎನ್ನುವ ಅನುಸಮಾನಿರಂಜನರವರು ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಿಗೆ ಮೊರೆ ಹೋಗುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಭಾಸವೇ ಸರಿ.

ಹಾಗೆಯೇ 'ಈ ವ್ಹಾ ವೀಕ್ಲಿ'ಯ ಪತ್ರಕರ್ತೆಯರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಬರೆಯುವಾಗ ಗೀತಾರಾಷ್ಟ್ರಿಯವರು ಬರೆದಿರುವಂತೆ ಆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಾಟರಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಲ್ಲ-ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ ಪೀಡಿತವೂ, ಅತಾರ್ಕಿಕವೂ ಆದದ್ದು. (ಬಹುಶಃ ಲಾಟರಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು !)

ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಬಹುಪಾಲು ಲೇಖಕಿಯರ ಬೌದ್ಧಿಕ ಮಟ್ಟ ಲೇಖಕರ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸತ್ಯಾಂಶವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ (ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯೇತರವಾದ ಕಾರಣಗಳು) ಅಂಶಗಳತ್ತ ಗಮನ

ಹರಿಸಿ ಸಮಸ್ಯೆಯ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕೇ ಹೊರತು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ರಿಯಾಯಿತಿ ಕೇಳುತ್ತಾ ಕೂರುವುದಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲದ್ರವ್ಯವಾದ ಅನುಭವ, ವಿಚಾರ, ಭಾಷಾ ಸಂಪತ್ತು- ಮುಂತಾದವನ್ನು ದೊರೆ ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಡೆ ತಡೆಗಳಿಗೆ ಹೋರಾಟ ನಡೆಯಬೇಕಾದ್ದು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಲ್ಲ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ.

ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವುದೂ ಅಷ್ಟೇನು ಜಾಣತನವಲ್ಲ. ಗೀತಾರಾಷ್ಟ್ರ ಭ್ರಮಿಸಿರುವ ಸಮಾನತೆಯ ಯುಗ ಎಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದೆಯೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನೂರಾರು, ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಪುರುಷನೊಡನೆ ಸಮಸಮವಾಗಿ ಬದುಕಲಾಗದೆ ಹೋಗಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ಸಮರ್ಥ ಚಳುವಳಿಯೊಂದರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕಾದ ಸತ್ಯ.

-ಕೆ. ಮಂಜುಳ

ವಿಚಾರ ಪೂರ್ಣ

ಮಹಿಳಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೆಂದರೆ ಕೇವಲ 'ಹೊಸರುಚಿ', 'ರಂಗೋಲಿ' ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕಾಲಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮಿಂಚಬೇಕೆನ್ನುವ ಮನೋಭಾವ ತೀರ ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯ. ನಿಮ್ಮ ಅಲ್ಲ, ನಮ್ಮ, 'ಪ್ರಿಯ-ಸಂಗಾತಿ'ಗೆ ಅವುಗಳ ಸೋಂಕು ಕೂಡ ಬೇಡ. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ವಿಚಾರಪೂರ್ಣ ಲೇಖನಗಳಿದ್ದರೂ ನಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿ 'ಪ್ರಿಯ-ಸಂಗಾತಿ' ಬೆಳೆಯಲಿ.

-ಎನ್. ಕುಸುಮ

ಮತ್ತು ಕುಶಲತೆ ಅಭಾವವೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಕೃಷಿ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನು ಯಾಂತ್ರೀಕರಣಗೊಳಿಸುವಾಗ ತರಬೇತಿ ಇಲ್ಲದ ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಹೊರತಲ್ಲದ್ದು. ಕರ್ನಾಟಕ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತಿನಲ್ಲಿ ತಂಬಾಕು ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಯಾಂತ್ರೀಕರಿಸಿದಾಗ ಎರಡು ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳೆಯರು ಕೆಲಸ ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ಕೈಮಗ್ಗ ಗಿರಣಿ, ಗಣಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ವಾಡು. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್, ಫೋಟೋಕಾಪಿಯರ್, ಆಟೋ ಮ್ಯಾಟಿಕ್ ಸಾರ್ಟರ್ ಮುಂತಾದವು ಕೂಡ ಮಹಿಳಾ ನಿರುದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ 'ಮಾರಿ' ಯಾಗಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಪರಿಹಾರ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದು. ಭಾರತದಂಥ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಿಸಲು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸುವಾಗ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೊಡೆತ ಬೀಳದಂಥವುಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಬಗ್ಗಿ ಬಗ್ಗಿ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡ್ತಾರೆ, ನಮ್ಮ ಅಮ್ಮಾವ್ವು !

ದಾರಿದ್ರ್ಯದಿಂದ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವ ಜನರ ಹೊಟ್ಟೆಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯುವ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರಗತಿ ಆಡಗಿದೆ ?

ದುಡಿಯುವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದ. ದುಡಿಯುವ ಮಹಿಳೆ ಇಡೀ ಜಗತ್ತು ತಿರುವು ಮುರುವಾಗಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪುರುಷನಿಲ್ಲದೆ ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಧಾನಳಾಗಬೇಕೆಂದೂ ಅವಳು ಎಂದಿಗೂ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ; ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರಿಬ್ಬರಿಗೂ ದುಡಿಮೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಾಗುವಂತಹ ಸರಿಸ್ತಿ ರೂಪುಗೊಂಡು ಸಮಾನ ದುಡಿಮೆಗೆ ಸಮಾನ ಗೌರವ ದೊರಕುವಂತಾಗಿ, ಅಂತಹ ಸಮಾನತೆಯ ಭವಿಷ್ಯದ ನಿರ್ಮಾಣದತ್ತ ಪುರುಷನೂ ಮಹಿಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಗಲಿ ಎಂದಷ್ಟೇ ಅವಳು ಬಯಸುವುದು.

With the best compliments from

The LINK Pvt. Ltd.

(OUTDOOR ADVERTISING & DISPLAY INDUSTRIES)

No. 61, Lalbagh Main Road,
Bangalore-560 027

Telephones :

Office 221733
222600

Workshop : 567028

ಸ್ತಂಧ

ಈ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಬಿಕ್ಕ ಬಿಕ್ಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ. ನಿಮ್ಮ ಸುತ್ತ-ಮುತ್ತಲ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಈ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗೆ ಬರೆಯಿರಿ. ಲೇಖನ ಬಿಕ್ಕದಾಗಿ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಇರಲಿ.

ವಿಲ್ ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯ

ನನ್ನ ಗೆಲತಿಯೊಬ್ಬಳು ಅಮೆರಿಕಾದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಮಾತಿನ ಮಧ್ಯೆ ತಾನು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಗಂಡ ವಿಲ್ ಮಾಡಿ ಲಾಯರ್ ಹತ್ತಿರ ಇಟ್ಟಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದಾಗ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವಯಸ್ಸಾಗಿದ್ದರೂ, ಸಾಯುವಂತಹ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುವವರು ಬಹಳ ಅಲ್ಪ ಮಂದಿ. 'ವಿಲ್' ಎಂದರೆ ಸಾಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಾಯರನ್ನು ಕರೆಸಿ (ಸಮಯವಿದ್ದರೆ!) ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕೊನೆಯ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಬರೆಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ ನಾನು ಇನ್ನೂ ಹದಿಹರೆಯದ ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಈಗಲೇ ಯಾಕಪ್ಪ ಈ ಚಿಂತೆ ಎಂದು ಗೇಲಿ ಮಾಡಿ ನಕ್ಕಿದ್ದೆ. ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ನಾನು ನೋಡಿದ ಕೆಲವು ಘಟನೆಗಳು ನನ್ನ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ತಪ್ಪೆಂದು ದೃಢಪಡಿಸಿತು.

1956ರಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಾದ ಹಿಂದೂ ಕಾಯಿದೆ ಯಂತೆ ಸ್ವಯಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯೆಂದರೆ ಗಂಡ ಸತ್ತ ತಕ್ಷಣ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿಡು ತ್ತದೆಂಬುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಂಬಿಕೆ. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿನ ಎಡರು ತೊಡರುಗಳು ನೂರಾರು. ಅಕಸ್ಮಿಕ ವಾಗಿಯೋ, ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದಲೋ ಕುಟುಂಬದ ಯಜ ಮಾನ ಸತ್ತರೆ, ಅವರ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳ ಕಷ್ಟ ಅಪಾರ.

ತನ್ನವರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರು ವಾಗಲೇ ಹಣಕಾಸಿನ ತೊಂದರೆ ಮೇಲೇಳುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸರಕಾರಿ ನೌಕರನಾಗಿದ್ದರಂತೂ ಯೋಚನೆ ಯಿಲ್ಲ. ಆಗ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಪಿ.ಎಫ್. ಗ್ರ್ಯಾಚುಯಿಟಿ, ಮುಂತಾದ ಹಣ ನೇರವಾಗಿ ಯಾವ ತೊಡಕೂ ಇಲ್ಲದೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರಿ ನಲ್ಲಿರುವ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಹಣ, ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಯಾರಿಂದ ಲಾದರೂ ಬರಬೇಕಾಗಿರುವ ಬಾಕಿ ಹಣ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತೊಂದರೆ, ಬಿರ್ಚು.

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಏಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ವಿಲ್ ಮಾಡಿ ರುವರೇ, ಇಲ್ಲವೇ- ಎಂದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲ ನಾವೇ ವಾರಸುದಾರರೆಂಬ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟನ್ನು ಕೋರ್ಟಿನಿಂದ ತರಲು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕೋರ್ಟಿನ ವಿಷಯ ಹೇಳುವುದೇ ಬೇಡ. ಸರಿಯಾದ ಲಾಯರನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಅವರ ಮೂಲಕ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ನಾವು ಕೇಳುವ ಆಸ್ತಿಯ ಮಾಲ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ 2% ನಂತೆ ಕೋರ್ಟು ಫೀಸನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಲಾಯರರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕೋರ್ಟಿನವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ದುಡ್ಡನ್ನು ವ್ಯಯಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದರೇನೋ ಪರ ವಾಗಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದವರು ಸಾಲ ಸೋಲ ಮಾಡಿ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ಹಣ ಕಟ್ಟಿದರೂ ಕೇಸು ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಾಕುಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇಸು ಹಿಯರಿಂಗ್ ಗೆ ಬರುವುದೇ ನಿಧಾನ. ಇನ್ನು ಕೋರ್ಟಿನ ನಿಯಮದಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಸೋದರ, ಸೋದರಿಯೆಲ್ಲರ ಅಭ್ಯಂತರ ವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾನೂನಿನಂತೆ

ವಿಭಿನ್ನ ವಸ್ತುಗಳ ಯಶಸ್ವೀ ಚಿತ್ರಣ

ಮೂವರು ನುರಿತ ಕಲಾವಿದೆಯರ ವರ್ಣಪ್ರಯೋಗ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ 'ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪರಿಷತ್ತಿ'ನಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾಯಿತು. ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಕಲಾವಿದೆಯರು ಎಂ. ಜೆ. ಕಮಲಾಕ್ಷಿ, ಎಸ್. ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹಾಗೂ ಪುಷ್ಪಾ ದ್ರಾವಿಡ್.

ಶಿಲಾಶಾಸನ, ಪುರಾಣದ ಉಕ್ತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರದ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ಕಮಲಾಕ್ಷಿಯವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೆಳೆವ ಆಕರ್ಷಣೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸ 'ವಸ್ತು'ವನ್ನು ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಿಸುವ ಇವರ ಯತ್ನ ಶ್ಲಾಘನೀಯ. ಟೆಂಪರಾ ಬಣ್ಣಗಳಲ್ಲಿ, ಕೆಲವೇ

ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ (ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಂದು, ಕಪ್ಪು ಹಾಗೂ ಬೂದು) ಸೀಮಿತ ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿ, ಬಣ್ಣಗಳೊಡನೆ 'ಬರಹ' ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನೂ ಬೆರೆಸಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವೀನ್ಯ ಇದೆ. 'ಪಂಚತಂತ್ರ' ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಸರಳೀಕೃತ ಆಕಾರಗಳು ಬಾಲ್ಯದ ನೀತಿ ಕತೆಗಳೊಡನೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿವೆ. 'worship' ಚಿತ್ರದಲ್ಲೂ ಕೆಲವೇ ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ ಕೊಡುವ ಬಗೆ ನೋಡಬಹುದು.

ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿಯವರ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣ ವೈಭವ

ಮೂನ್‌ಲೈಟ್

ಕಾಣಬಹುದು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಭಾವನೆಗಳ, ಕನಸುಗಳ, ನೋವುಗಳ ಕಾವ್ಯವಾಗಿಸುವಂಥ ವರ್ಣಮಿಲಿತ. ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಆಕಾರ ಪಡೆದ 'ನಿವೇದನ'

ಎಸ್. ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ

'ಎಮೋಷನ್ಸ್' ಚಿತ್ರಗಳು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮೃದುವಾಗಿ ಹೊರತಂದಿವೆ. ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವ 'ಮೂನ್‌ಲೈಟ್'

ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೆಲವರ ತಕರಾರು. ನ್ಯಾಯ ಕೊಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ 2-3 ವರ್ಷಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಹೀಗೆ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಕ್ಕಿದ್ದು ತೊಡಂದೆಯೇ ಹೊರತು ಸ್ವಯಾರ್ಜಿತದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಯಾವುದೇ ತೊಡಕಿಲ್ಲವೆಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವುದೇ ಬಹು ಮಂದಿ ವಿಲ್ ಮಾಡದಿರಲು ಕಾರಣ. ಅಲ್ಲದೆ ನಾವು ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ಗಳಿಸಿದ ಹಣ ನಮ್ಮ ನಂತರ ಹಾಳಾಗದೇ ನಮ್ಮವರಿಗೇ ಸೇರಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಯಾರಿ ಗಿಲ್ಲ? ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಪರಿಹಾರ ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡು ಎಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಮುಂದಾಲೋಚನೆಯಿಂದ ವಿಲ್ ಮಾಡುವುದು.

-ವಿಜಯಾ

‘ಸ್ತ್ರೀಪ್ರಜ್ಞೆ’ ಬೇರೂರಿದೆಯೇ?

ಭೌತಿಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರಷ್ಟೇ ಆಸಕ್ತಿವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲವೂ ಬಂದಿತ್ತೆಂದರೆ ಕೆಲವರಾದರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟಾರು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಆದಿಭಾಗವು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸುವ ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆಯ ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ಚಿಂತಕರೂ ಕಾರಣರಾಗಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ವೇದ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪುರುಷರಷ್ಟೇ ಹಕ್ಕುಗಳಿದ್ದವು. ವೇದ ಮಂತ್ರಗಳ ದ್ರಷ್ಟಾರರ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಘೋಷಾ, ಲೋಪಾಮುದ್ರಾ, ಸಿಕತಾ-ನಿವಾವರೀ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಯಜ್ಞಾದಿ ಕ್ರಿಯೆ ಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕೂ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಇದ್ದುದು ಪುಗ್ಗೇದ (8-91-1) ದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ನಂತರದ ಉಪನಿಷತ್ ಪ್ರಸಂಚದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ತ್ರೀ ಯರಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಾನವಿದ್ದಿತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿನ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಟುತ್ವದಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯು ಸವವಧುವಿನಲ್ಲಿ ವರ್ಧಿಸಲಿ ಎಂದು ಆಶಿಸುವ ಮಂತ್ರವು ಪುಗ್ಗೇದದಲ್ಲಿ (10.85.26) ಕಂಡು ಬರು

ತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಈ ಮನೋಭಾವ ಕ್ಷೀಣಿಸಿ ಜ್ಞಾನಪ್ರವರ್ಧನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸದಂತೆ ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗ ಗಳು (ಉದಾ : ಮೈತ್ರಾಯಣೀ ಸಂಹಿತಾ 4.7.4) ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರಬಲಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಹೊರಗಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ವೇದಕಾಲ ದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಅದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಂತೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಆಪ್ತೇ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪುರುಷರಷ್ಟೇ ಅಥವಾ ಅವರಿಗಿಂತಲೂ ಸಮರ್ಥರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಮಪಾಲು ಕೊಡದಿರುವುದು ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಿರಬೇಕೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ‘ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆ’ ಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸುವವರನ್ನು ‘ಬ್ರಹ್ಮ ವಾದಿ’ಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತ ರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಗಣನೀಯ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಅವರನ್ನು ‘ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಿ’ಯರೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನ ಪತ್ನಿ ಮೈತ್ರೇಯಿ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಿ. ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಎರಡು ಬಾರಿ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ-ಮೈತ್ರೇಯಿ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಅದ್ವೈತದರ್ಶನದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳು ವಿಶದಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಹೀಗೆ ‘ಪ್ರಿಯ ಸಂಗಾತಿ’ಗಳ ಬೌದ್ಧಿಕ ವಿಹಾರ ದಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತ ತತ್ವವು ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಅಂಕುರಿಸಿತು. ಮೈತ್ರೇಯಿ “ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಜ್ಞೆ”ಯನ್ನು ತೊರೆಯದಿದ್ದರೆ ಈ ಸಂವಾದ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಂಶ ಇಲ್ಲಿ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಅದ್ವೈತ ತತ್ವವೇ ಇನ್ನೂ ತನ್ನ ಹಳೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನಿರೂಪವಾಗಿ ಬಳಕೆ ಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಹೊಸ ಅಂಶಗಳ ಆವಿಷ್ಕರಣ ನಡೆಯದೇ ಇದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ ಬಲ ವಾಗಿ ಬೇರೂರುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವುದೇ ಬಹುಶಃ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ.

-ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್

‘ಸ್ಟೆಪ್ಸ್’ ಮತ್ತೊಂದು ಅನುಭವ ನೀಡುವ ಕೃತಿಗಳು. ಭಾವನೆಗಳ ಸಾಂದ್ರತೆ ಇವರ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ‘ಕ್ರೈ’ ಚಿತ್ರವೊಂದು ಇದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದ. ನೋವಿನ ಚೀರುವಿಕೆಯ ತೀವ್ರತೆಯಲ್ಲದೆ ‘ಕ್ರೈ’ ಸೋತಿದೆ.

ಪುಷ್ಪ ದ್ರಾವಿಡರವರ ಗೀರು ಗೀರುಗಳು ಬೆರೆತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆಕಾರ ಪಡೆದ ಶೈಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆಯವಂಥಹುದು. ಇವರ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಜಾನಪದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಕಾಳಿ, ದೇವಿ, ದುರ್ಗ ವಸ್ತುಗಳಾದರೂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ‘ಫ್ರೆಷ್‌ನೆಸ್’ ಇದೆ. ತುಂಬ ಕಣ್ಣುಗಳ ದೇವಿ (ದೇವಿ ಜಾಟ್ ಫಾರ್ ಮಿಸ್‌ಬೀಫ್) ನೆಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದಿಟ್ಟಿಸುವ ಕಾಳಿ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತವೆ. ಜೊಳೆಗಳು ಬೆರೆತಂಥ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಇವರ ‘ಅನ್‌ವರ್ನ್ ಮಾರ್ನ್’ ನಲ್ಲಿ ಮರಳುಗಾಡಿನ ದೂರಪ್ರಯಾಣ, ಸುಂದರವಾಗಿ ಭಾವುಕವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.

ಮೂವರೂ ಕಲಾವಿದೆಯರು ತಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮೂವರೂ ಕಲಾವಿದೆಯರು ಒಟ್ಟಿಗೇ

ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದು ಇದೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿ.

ಕಾಳಿ

● ನೇಮಿಚಂದ್ರ

ಮೂಲಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಠವಾಗಿರುವ ರೂಪಾಂತರ

ಔಚ್ಚೈನ್ಯನ ‘ಎ ಡಾಲ್ಸ್ ಹೌಸ್’ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಈಗಾಗಲೇ ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾಗಿದೆ. ಇದರ ಕನ್ನಡ ರೂಪಾಂತರ ‘ವಾಸಂತಿ’ಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದಂತೆ ರಂಗಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಲೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವ ಆಶಯ ಇಷ್ಟು: ಗಂಡ (ಗಂಡಸು) ತಿಳಿದೋ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ತಾನು ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೇಮವೆಂದು ತಿಳಿದ ಭಾವನೆಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಹೆಣ್ಣು (ಹೆಂಡತಿ) ನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಗುಲಾಮಗಿರಿಗೆ, ಹಿಂಸೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸುವುದು. ಸಮಾಜ ಈಗಾಗಲೇ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿರುವ ದಾಂಪತ್ಯ ಸಂಬಂಧದ ಮಾದರಿ ಇದಾದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುವ / ಆಸೆ ಪಡುವ ಎಲ್ಲ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣುಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು, ಪ್ರೇಮಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ಆಶಯವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ರೀತಿ ಮತ್ತು ರಿವಾಜುಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಅನನ್ಯತೆ

ಸಮುದಾಯ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ ನಾಟಕ ‘ವಾಸಂತಿ’ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ.

ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಶಕ್ತಿಗಿಂತ ಅವನು ಒಟ್ಟು ಸಮಾಜದ ಆಶಯಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಬಂಡೇಳುವ ವಾಸಂತಿ ಕೂಡ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಹಣ, ಹುದ್ದೆ,

ಅಧಿಕಾರ, ಇದರ ಅರ್ಥವೇನೆ? ಒಳಗಡೆಯಿಂದಲೇ? ಅದರಿಂದ ಗಂಡು/ಗಂಡ ಸದ್ಯದ ಸಂಬಂಧಗಳ ಯಜಮಾನನು ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹುಟ್ಟುವಷ್ಟು ನೀಗ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಒತ್ತಾಯಗಳು ಅವಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ವಾಸಂತಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಗಂಡನು ಹಣದ ತರಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಆತನಿಗೆ ಯಾವತ್ತೂ ಆ ತರಲೆಗಳ ಮೂಲ ತನ್ನ ತೋರಿಕೆಯ ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ತನ್ನ ದಾಂಪತ್ಯದಿಂದಲೇ ಹೊರಗಿರಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಇದು ಹೆಣ್ಣಿಗಿರುವ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಲೇ ಅವಳ ಸದ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ವಾಸಂತಿಯ ಆಯ್ಕೆ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಿ ಮಾಡಿದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗದೆ, ಹೊಸ ಹುಟ್ಟಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಧಿಗ್ಭ್ರಮೆ, ಆತಂಕ, nervousness-ಇವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಸನ್ನಿವೇಶದ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಮಾಡಿದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದು ಸಹಜವಾದದ್ದು. ನಾಟಕದುದ್ದಕ್ಕೂ ಮಾಲತಿಯವರ ಅಭಿನಯ ಈ ನರ್ವಸ್ ನೆಸ್, ಆತಂಕಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿತು.

ಸನ್ನಿವೇಶದ ಒತ್ತಡದಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿದ ವಾಸಂತಿಯ ಬಂಡು ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕಡಿಮೆ ಮಹತ್ವವುಳ್ಳದ್ದಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ನಮ್ಮ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಅನೇಕ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು, ಗೊಂದಲಗಳು ಆಳವಾಗಿ ತಳೆಹಾಕಿಕೊಂಡಿವೆ. ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಎಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಇರುವ ಹಣದ ಒತ್ತಾಸೆಯ ಆರಯ ಈ ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಇದೆ. ವಾಸಂತಿ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಹಣಗಳಿಗೆಯ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುವುದರ

ಜೊತೆಗೆ ಅವಳು ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ ತರಲೆ ಕೂಡ ಹಣದ ಸಂಬಂಧದಿಂದಲೇ ಬಂದುದಾಗಿದೆ. ಅವಳಿಗೆ 'ಸಹಾಯ' ಮಾಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೂಡ ಇವಳ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಿಂತ ಆ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸಲಾಗದ ಈಕೆಯ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನೇ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಜಾನಕಿ ಕೂಡ ಚಂದ್ರಶೇಖರನಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲಸದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಸಾವಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಡಾಕ್ಟರ್‌ನ ಅರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಬಗ್ಗೆ ವಾಸಂತಿ-ಜಾನಕಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಾಟಕ ಮುಗಿದರೂ ಈ ಸಾಲದ ತರಲೆ ನಾಟಕದ ಹೊರಗೆ ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ-ಇನ್ನೂ ತೀರದೆ. ಆ ಸಾಲ ವಾಸಸ್ಸು ಮಾಡಿಯೂ ತೀರಿಸಲಾಗದಷ್ಟು ನೂರೇಂಟು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಳೆಹಾಕಿಕೊಂಡು ವಾಸಂತಿಯ ಬಂಡನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತದೆ.

ವಾಸಂತಿ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾದ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುವ ನಾಟಕ ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಬಂಡಾಯಗಳು ಬಂಡೆದ್ದವನು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗುವವನು-ಇಬ್ಬರ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಈ ನಾಟಕದ ನೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಮಿಕ್ಕಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಡು - ಹೆಣ್ಣು ಇಬ್ಬರೂ ಬದಲಾಗುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ನೂರೇಂಟು ಸಂಗತಿಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಮೂಲಕ್ಕೆ ಆತ್ಮಂತ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿಷ್ಕವಾಗಿರುವ ಈ ರೂಪಾಂತರ ನಾಟಕ ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟವಾದ ನಂತರ ಸಂಭವಿಸಿರುವ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧ ಬದಲಾಗಿರುವ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನಾದರೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಮೂಲಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಕವಾಗಿಯೂ ಬೇರೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಧ್ವನಿಸಬಹುದಿತ್ತೇನೋ!

-ಕೆ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ